

Marlena Wikström, Anniina Hurme ja Riina Ahtiainen i ungdomsgårdens nya soffa. Trion bjöd gästerna på bulle under centrets öppna dörrar -dag.

Marlena Wikström, Anniina Hurme ja Riina Ahtiainen nuorisotilan uudessa sohvassa. Kolmikko tarjoili pullaa keskuksen vieraille avoimet ovet -päivän aikana.

Finby servicecenter är ett samarbete mellan den privata, offentliga och tredje sektorn.
Palvelukeskus Särkisalokoti on perustettu yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin yhteisvoimin.

TEXT & FOTO: SAM CYGNEL

Finby tacklar nedläggningshot med servicecenter

► Nedläggningen av Finby åldringshem fick för några år sedan mycken medial synlighet såväl i regionen som utanför den. Beslutet väckte känslor och blev samtidigt något av en symbol för centraliseringar i stramare ekonomiska tider. Ur Finbys synvinkel ledde åtgärden till att äldre placerades på flertalet nya adresser, och att åldringshemmets byggnad nu gick för mindre än halv maskin. Samtidigt stod det klart för de flesta att även övriga serviceformer efter den gamla kommunen hotades av nedläggningar.

Det här är bakgrunden till servicecentret Särkisalokoti som invigdes i Finby förra veckan – i samma byggnad som tidigare inhyste åldringshem och dagis med mottagningar för hemvård och hälsovård.

- Servicecentret är ett sam-

arbete mellan den privata, offentliga och tredje sektorn. Dagiset och de två mottagningarna finns kvar. Förskolan, vuxeninstututet och biblioteket har flyttat in, liksom även ungdomsgården. Ett gym, bastu, mötesutrymmen och mångfunktionsutrymmen finns. Troligtvis får vi ännu en fysioterapeut, fotvårdare och frisör under samma tak, säger **Heikki Lied**. Lied är fullmäktigeledamot (saml.) och kontaktperson för servicecentret.

HAN ÄR EN av dem som ser centret som en lösning för små kommunalar som har långt till centralorten.

- Många av funktionerna stöder varandra både när det gäller utrymmen och personal. Pensionärernas lunch är samordnad med dagisets och förskolans lunch så att barnen äter först

och pensionärerna sedan, till en början en gång i veckan. Utrymmet är det samma och lunchen den samma. Bibliotekets läsesal fungerar samtidigt som ett slags allmänt vardagsrum.

Byggnaden i Finby är förstas unik såsom även den verksamhet den nu värnar om, men hoten om nedläggningar är bekanta för alla glesbygdskommuner. - Vår modell är inte kopierad av någon annan, utan bygger på Finbys utgångsläge och de behov vi har. Mer allmänt har vi försökt hitta en förvaltningsmodell som tjänar ortens invånare, säger Lied.

- En av utmaningarna var att hitta lösningar på hur man ska agera när besluten fattas långt från Finby. En annan var att få de olika kommunala sektorerna att samarbeta och att inse att centret sparar resurser på

helhetsnivå. När jag för stadens tjänstemän föreslog samarbete över sektorgränserna var det första svaret per automatik nej. Det tog vi som en åsikt och därifrån spann vi vidare.

LIEDE TALAR om den positiva vi-anda som centret väckt till liv och om talkoandan som man insett att behövs.

- Det låter krasst, men man kan inte be staden om hjälp varje gång som någon liten detalj behöver fixas. Stadens resurser är begränsade, och att skicka ut en servicekarl hit blir för dyrt i längden. Så vad gör man i ett fall som detta? Man gör det själv, helt enkelt. Vi kommer långt med våra egna krafter.

Heikki Lied förtydligar med ett vardagligt exempel.

- Ta nu sandningen, till exempel. Den här tiden på året är det

halt utanför centrets ingång. Det löser vi med att själva sanda.

ETT FALL FÖR sig är de tre elva- och tolvåringarna **Marlena Wikström, Anniina Hurme** och **Riina Ahtiainen**, som på egen hand tågade till stadsdirektören för att få ungdomsutrymmen i centret.

- Han var trevlig och tillmötesgående. Det slutade med att staden ordnade med utrymmen för oss på andra våningen, säger Marlena Wikström.

Ungdomsledarna **Elisa Paa-vola** och **Tamara Suoranta** berättar om deras raska tag och säger att utrymmet har ungefär 25 besökare per gång.

- Det är inte så illa med tanke på att vår lägstadieskola har 36 elever, säger de.

SALO STAD har bidragit med

300 000 euro till centrets ombyggnadskostnader. Arbetena förverkligades av en byggtreprenör under ledning av stadens arkitekt och stadsingenjör. Seniorhusets förening, som har ett radhus bredvid centret, deltar i ett program som stöds av Penningautomatföreningen RAY. Det treåriga projektet som startade i fjol sysselsätter två deltidsanställda. Med tilläggsbidrag räknar man med att kunna sysselsätta en heltidsanställd utöver dem.

Finbyborna har drivit sin sak bland annat genom en delegation som varit i kontakt med staden och ett kommuninvånarinitiativ.

Särkisalossa koottiin toimintoja palvelukeskukseen

► Särkisalons vanhainkodin lakkauttaminen sai aikoinaan paljon julkisuutta sekä alueellisesti että laajemmin. Toimenpide oli tunteita herättävä samalla kun sillä myös oli tietty symbolista arvoa Salon kaupungin heikentyneen taloudellisen tilanteen myötä. Särkisalolaisesta näkökulmasta tarkasteltuna lopputuloksena saatiin muihin hoitopaikkoihin siirrettyjä vanhukaisia ja suurilta osin tyhjä rakennus. Samalla kasvoi huoli, että myös muita vanhan kunnan palveluita saattaisi uhata lakkauttaminen.

Tältä näyttävät palvelukeskus Särkisalokoti syntyy vaikuttaneet tekijät. Keskus on perustettu samoihin tiloihin joissa vanhainkoti aiemmin toimi yhdessä päiväkodin sekä kotihoidon ja terveydenhoitajien toimipisteiden kanssa.

- Palvelukeskus on perustettu

yksityisen, julkisen ja kolmannen sektorin yhteisvoimin. Päiväkoti ja toimipisteet jatkavat toimintaansa. Seurakseen ne ovat saaneet esikoulun, aikuisopiston, kirjaston ja nuorisotilan. Myös kuntosali, sauna, kokous- ja monitoimitiloja löytyy. Tämä lisäksi fysioterapeutti, jalkahoitaja ja parturi-kampaa- ja tulevat muuttamaan tänne, **Heikki Lied** selvittää. Lied on kunnanvaltuutettu (kok) ja palvelukeskuksen yhdyshenkilö.

HÄN ON yksi niistä, joka näkee keskuksen eräänlaisena pienten ja etäisten kunnanosien ratkaisuna.

- Monet keskuksen toimintoista saavat tukea toisistaan sekä tilankäytön että henkilökunnan osalta. Esimerkiksi eläkeläisten lounas on sovitettu yhteen päiväkodin ja esikoulun lounaan kanssa, joskin aluksi

kerran viikossa. Pääasia on kuitenkin, että tilaa käytetään useampaan kertaan päivän aikana. Myös kirjaston lukusali toimii sekä lukusalina että yleisenä olohuoneena.

- Särkisalossa sijaitseva rakennus on tietenkin sellaisenaan uniikki, kuten ovat myös ne toiminnot jotka se on ottanut suojaansa. Yleisemmin olemme kuitenkin halunneet löytää hallintomallin joka palvelee pienen paikkakunnan väestöä, Lied sanoo.

- Yksi haasteistamme on ollut sellaisen toimintamallin löytäminen, joka vastaa kaukana Särkisalosta tehtäviin päätöksiin. Toinen haaste oli löytää keino jolla saada kaupungin eri yksiköt tekemään yhteistyötä ja ymmärtämään, että keskus säästää resursseja kokonaisuudessaan. Kun olen keskusteluissa ehdottanut yksiköt ylittävää yh-

teistyötä on vastaus virkamiestaholta ollut "ei". Koin vastauksen mielipiteenä, ja kyllähän me siitä sitten pääsimmekin jatkoon.

LIETEN puheessa korostuu me-henkisyys ja talkoohenki, joita keskusprojekti on nostanut pinnalle.

- Tämä saattaa kuulua kärkeä, mutta eihän kaupunkia voi huutaa apuun joka kerta kun jotain pientä pitää fikсата kuntoon. Kaupungin varat ovat tiukoilla ja huoltomiehen tänne lähettäminen käy kalliiksi. Joten mitä tehdä tässä tilanteessa? Uskomme paikallisiin ratkaisuihin ja oma-aloitteisuuteen. Yhteisin voimin pääsee pitkälle.

Heikki Lied konkretisoi toisella esimerkillä.

- Hiekoitus on hyvä esimerkki arkisesta pulmasta. Tähän aikaan vuodesta keskuksen luiska jäätyy. Sen sijaan, että huutai-

simme kaupungin hiekoittajaa apuun hoidamme työn itse.

AIVAN OMAA luokkaansa ovat yksi- ja kaksitoistavuotiaat **Marlena Wikström, Anniina Hurme** ja **Riina Ahtiainen**, jotka omin nokkineen marssivat kaupunginjohtajan pakeille pyytämään nuorisotiloja keskuksen.

- Hän oli oikein mukava ja kuunteli meitä. Lopputuloksena kaupunki järjesti meille tilaa toisesta kerroksesta, Marlena Wikström, sanoo.

Nuorisiohjaajat **Elisa Paa-vola** ja **Tamara Suoranta** keuhuvat tyttötrio heidän reippaasta asenteestaan. Ohjaajat kertovat, että tilaa käyttää noin 25 oppilasta.

- Joukko on suuri, kun ottaa huomioon että alakoululla on 36 oppilasta, he muistuttavat.

SALON KAUPUNKI on osallistunut keskuksen muutostöihin 300 000 eurolla. Työt toteutettiin rakennusurakoitsijan avulla kaupungin arkkitehdin ja rakennusinsinöörin johdolla. Särkisalons Vanhustentaloyhdistyks, jolla on rivitalo aivan palvelukeskuksen läheisyydessä, osallistuu raha-automaattiyhdistys RAY:n Eloisa Ikä -ohjelmaan. Kolmivuotinen hanke, joka aloitettiin viime vuonna työllistää kaksi osa-aikaista työntekijää. Lisärahoituksen turvin on heidän lisäksi mahdollista palkata työntekijä kahdeksi vuodeksi.

Särkisalolaiset ovat ajaneet asiaansa omien edustajien kautta, jotka ovat neuvottelleet kaupungin kanssa. Lisäksi omat ratkaisuvaihtoehdot esiteltiin kaupungille jätetyssä kuntalaisaloitteessa.